

İlgili Kanun Maddesi

657 S. Dev. M.K/1

1475 S. İş. K/1

4857 S. İş. K/1

- **ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ**
- **GÖREVLİ MAHKEME**

ÖZÜ: Davalı Teşkilat ile personeli arasında 1475 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre kurulan hukuki ilişkinin özel hukuk ilişkisi olması karşısında ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesinde yer alan, İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle İşveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile iş mahkemelerinin görevli olduğu yolundaki hüküm uyarınca, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır. Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile İş Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI

(Hukuk Bölümü)

ESAS NO : 2003/87

KARAR NO: 2003/98

TARİHİ: 29.12.2003

OLAY: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı bir kuruluş olan Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğünde, Şube Müdürü unvanlı sürekli işçi kadrosunda 1475 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışan davacı, kadrosunun memur unvanına dönüştürülmesi nedeniyle ücret, ikramiye ve tediye farkları ile 01.03.2000 tarihinden geçerli Toplu İş sözleşmesi ücret zammı karşılığının, hakediş tarihinden itibaren yasal faizleriyle birlikte davalıdan tahsiline hükmedilmesi istemiyle, 03.08.2000 gününde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 6. İŞ MAHKEMESİ, 02.04.2001 gün ve E:2000/903, K:2002/149 sayı ile, Yasaya ve TİS hükümlerine göre işçinin ücretinden herhangi bir sebeple indirim yapılamayacağı; davacının boş kadroya geçirildiği sırada mevcut ücreti yüksek olduğundan idarenin bunu koruması ve boş kadronun ücretinin korunan ücret seviyesine gelinceye kadar aradaki farkı ödemesinin zorunlu olduğu;

ancak, fiilen çalışılmayan kadro ve görev için TİS ile öngörülen artışlardan yararlanamayacağı gerekçesiyle davanın ücret, ikramiye ve tediye farkları yönünden kısmen kabulü ile TİS zam farkı yönünden kısmen reddine karar vermiştir.

Anılan karar, temyiz edilmesi üzerine YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ'nin 25.06.2001 gün ve E:2001/8396, K:2001/10783 sayılı kararıyla, "Davacının Spor Toto Teşkilat Müdürlüğünde hizmet akdi ile çalışırken 03.11.1999 tarih ve 4460 sayılı Spor Toto Teşkilat Müdürlüğünün İstihdam Fazlası Personelinin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kadrolarına Atamalarının Yapılması Hakkında Kanun uyarınca önce geçici olarak Spor Kuruluşları Daire Başkanlığına sonra da Başbakanlıkta görevlendirildiği, bir başka deyişle anılan kanun hükümlerine göre memuriyet kadrosuna atanmasının yapıldığı dosyadaki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır.

Memuriyet kadrosuna geçirilmesi sonucu aldığı ücretin eksildiğini iddia eden davacı fark ikramiye ve ilave tediye ile Toplu İş Sözleşmesi farkları talebinde bulunmaktadır. Uyuşmazlığın çözümü İş Mahkemesinin değil, idari yargı yerinin görev alanı içerisine girmektedir. İşçilik dönemi ile ilgili bir istekte bulunmadığına göre dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmelidir." gerekçesiyle bozulmuştur.

ANKARA 6. İŞ MAHKEMESİ, 07.11.2001 gün ve E:2001/674, K:2001/774 sayı ile, Yargıtay bozma kararının usul ve yasaya uygun olduğundan bahisle hükmüne uyulmasına ve davaya bakmaya İdari Yargının görevli olduğu anlaşıldığından yargı yolu yönünden Mahkemenin görevsizliğine karar vermiştir.

Anılan karar, davacı vekilince temyiz edilmiş ise de, YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ'nce 24.12.2001 gün ve 20287-19560 sayı ile, HUMK.'nun 432/4. maddesi gereğince süre aşımı nedeniyle temyiz isteminin reddi üzerine kesinleşmiştir.

Davacı vekili, müvekkilinin işçi statüsünde çalışması nedeniyle ortada idari yargıda görülebilecek bir dava bulunmadığını ileri sürerek görevsizlik kararının verilmesi ve dosyanın görevli yargı yerinin belirlenmesi için uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi istemini içeren 14.02.2002 günlü dilekçenin, Ankara 7. İdare Mahkemesince 28.02.2002 gün ve 2002/179-166 sayı ile, 2577 sayılı İYUK.'nun 15/1-d. maddesi uyarınca reddedilmesi üzerine, müvekkilinin memur kadrosuna atandığı belirtilerek ücretinin düşürülmesine ve bu nedenle doğan ücret, ilave tediye ve ikramiye farkları ile 01.03.2000 tarihinden geçerli Toplu İş Sözleşmesinden doğan farkların ödenmemesine ilişkin işlemin iptali ve bu nedenlerle doğan farkların yasal faiziyle birlikte ödenmesine edilmesi istemiyle, 14.05.2002 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİ, 11.04.2003 gün ve E:2002/725 sayı ile, olayda, davacı ile davalı arasında akdedilen hizmet sözleşmesine göre, davacının 1475 sayılı Yasa uyarınca görev yaptığı ve 4460 sayılı Yasa kapsamı dışında tutularak hukuki statüsünün devam ettiği, Teşkilat kadrolarına azalması sonucu

alındığı ve bu görevinin de 1475 sayılı Yasaya tabi olduğu anlaşılmakla bu davada İş Mahkemelerinin görevli olduğu; ancak, daha önce bu yargı yerince görevsizlik kararı verildiği ve kesinleştiğinden bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve bu da karar verinceye değin işin incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Yalçın Acargün'ün Başkanlığında, Üyeler: Dr. Atalay Özdemir, M. Lütfü Uçkardeşler, Serap Aksoylu, Z. Nurhan Yücel, Turgut Arıbal ve Abdullah Arslan'ın katılımlarıyla yapılan 29.12.2003 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet Beşinci ile Danıştay Savcısı Tülin Özgenç'in davada adli Yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönetime uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmemiş olup esas inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verildi.

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

Dava, Spor-Toto Teşkilatı personelinin unvanının değiştirilmesi nedeniyle yoksun kaldığı ücret, ikramiye ve ilave tediye farkları ile Toplu İş Sözleşmesi artışlarının davalı idareden tahsiline hükmedilmesi isteminden ibarettir.

Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü, 29.04.1959 tarih ve 7258 sayılı Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahisler Tertibi Hakkında Kanun'un tanıdığı yetkiye dayanılarak 09.02.1960 tarih ve 4/12702 sayılı BKK. İle yürürlüğe konulan Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahis Nizamnamesi ile "Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahis Müdürlüğü" adıyla kurulan ve anılan Nizamnameyi yürürlükten kaldıran 15.02.1965 tarih ve 6/4372 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahisler Tüzüğüne göre faaliyette bulunan ve 21.05.1986 tarih ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un değişik 4. maddesine göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı birimidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı değişik 1. maddesinin 2261 sayılı Kanunla değişik üçüncü fıkrasında, "(...) Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; (...) özel kanunları hükümlerine tabidir." denilmek suretiyle Teşkilat personelinin bu Yasa'nın kapsamına girmediği belirtilmiştir.

Anılan Yasa hükmünde her ne kadar "özel kanun"dan söz edilmiş ise de, Teşkilatın kuruluşu Tüzük ile düzenlendiği gibi, sözü edilen Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahisler Tüzüğü'nün 10. maddesinde, Müdür dışında kalan personelin görev ve yetkilerinin, Genel Müdürlükçe hazırlanacak

yönetmelikte gösterileceği belirtilmiş ve 11.madde de, personelden Toplu İş Sözleşmesine tabi olmayanların ücretlerinin Genel Müdürlüğün teklifi üzerine Maliye Bakanlığının düşüncesi alınarak Başbakan veya görevlendireceği bakan tarafından, aynı personelden toplu iş sözleşmesine tabi olanların istihkaklarının da toplu iş sözleşmesiyle tespit olunacağı hükme bağlanmıştır.

Dosyada yer alan belge ve bilgilerin incelenmesinden, 01.05.1990 tarihinde akdedilen hizmet sözleşmesi ile Kontrolör unvanıyla işe başlayan davacı, 05.07.1992 tarihli hizmet sözleşmesiyle Şube Müdürü unvanıyla çalışmaya devam etmiş ve 13.12.1999 günlü olur ile Başbakanlık (Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü) emrinde memur unvanıyla geçici olarak görevlendirilmiş; 01.11.2000 tarihi itibarıyla de kıdem ve ihbar tazminatı ödenmek suretiyle idarece iş akdi feshedilmiştir.

Futbol müsabakalarında düzenlenen müşterek bahislerin bilgisayar sistemiyle değerlendirilmesine geçilmesiyle birlikte Teşkilatta ortaya çıkan ihtiyaç fazlası personel sorununun giderilmesi ve bunların personel ihtiyacı bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının memur kadrolarına atanmaları suretiyle mağduriyetlerinin önlenmesi amacını taşıyan 03.11.1999 tarih ve 4460 sayılı Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğünün İstihdam Fazlası Personelinin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kadrolarına Atamalarının Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, Teşkilatça yapılan değerlendirme sonucunda ihtiyaç fazlası personel ile Teşkilatta kalacak personel tespit edilmiş olup, Tespit Komisyonunun 26.11.1999 günlü kararının 9/b. bendinde, kadrosu Şube Müdürü olan personelin Teşkilatta kalması benimsenmiştir. Anılan Yasa ile uygulamaya ilişkin esas ve usulleri tespit etmekle yetkili kılınan Maliye Bakanlığınca, ihtiyaç fazlası personelin dağıtımı yapılmış ve Teşkilatta kalacak personelin unvan adedi tespit edilerek 29.12.1999 günlü yazı ekinde Teşkilat Müdürlüğüne bildirilmiştir.

Teşkilat Yönetim Kurulunun 30.12.1999 gün ve 41 sayılı kararında, halen bilfiil Şube Müdürü kadrosunda görev yapanların bu kadronun getirdiği özlük hakları ile birlikte göreve devam etmelerinin, bilfiil Şube Müdürlüğü yapmadığı halde Şube Müdürü haklarından yararlanan kişilerle iptal edilen Şube Müdürlüklerinde Şube Müdürü haklarından yararlanan kişilerin kadro unvanları Maliye Bakanlığının gönderdiği cetvelde kaldırılarak Memur ya da Şef kadrosuna dönüştürüldüğünden bu kişilerin emsalleri gözönüne alınarak ücret ve özlük haklarının da dönüştürüldükleri kadroya göre düzenlenmesinin öngörülmesi üzerine, 17.02.2000 günlü Makam oluru ile, davacının görev unvanı 15.01.2000 tarihi itibarıyla memur unvanına dönüştürülerek ücret ve diğer özlük hakları yeni unvanı üzerinden ödenmiştir.

Olayda, 4460 sayılı Yasa uyarınca yapılan tespit ve değerlendirme sonucunda Teşkilatta bırakılan, dolayısıyla anılan Yasa'da ihtiyaç fazlası personelin diğer kurum ve kuruluşların memur kadrolarına 657 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınarak atanmaları yolundaki işleme tabi tutulmayan davacının, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek

Kabulü Hakkında Kanun'un 36. maddesinin 331 sayılı KHK. ile eklenen son fıkrası hükmüne göre, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Başbakanlıkta görevlendirilmiş olması nedeniyle bu şekildeki çalışmasının da 657 sayılı Yasa kapsamında bir memur kadrosuna atanma sayılmasına hukuken olanak bulunmaması ve 1995 yılından itibaren Teşkilat yönetim personelinin Toplu İş Sözleşmesi kapsamına alınmış olması karşısında, 1475 sayılı İş Kanunu hükümlerine tabi işçi statüsünde çalıştığı anlaşılmaktadır.

Nitekim, gerek dava, savunma ve cevap dilekçelerinde taraflarca ileri sürülen iddia ve savunmalara gerekse hizmet Sözleşmesi ve dayanağı mevzuat hükümlerine göre, davacının işçi statüsünde ve sendika üyesi olarak Toplu İş Sözleşmesi kapsamında çalıştığında kuşkuyla yer yoktur.

Belirtilen duruma göre, davalı Teşkilat ile personeli arasında 1475 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre kurulan hukuki ilişkinin özel hukuk ilişkisi olması karşısında ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesinde yer alan, İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle İşveren veya işveren vekilleri arasında iş akinden veya İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile iş mahkemelerinin görevli olduğu yolundaki hüküm uyarınca, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile İş Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Davanın çözümünde Adli Yargının görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Ankara 6. İş Mahkemesi'nin 07.11.2001 gün ve E:2001/674, K:2001/774 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 29.12.2003 gününde kesin olarak oybirliği ile karar verildi.